

[Formanden.]

5) Første behandling af:

Forslag til lov om sanering af usunde bydele.

Mødet hævet kl. 18⁵⁵.

63. møde.

Fredag den 27. februar kl. 10.

Den første sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til finanslov for finansåret fra 1. april 1959 til 31. marts 1960.

(Første behandling findes i tidenden sp. 1135, 1202, 1227, 1313 og 1398, finansudvalgets betænkning i tillæg D. sp. 2369).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (*Lars P. Jensen*): Det fremgår af betænkningen, at finansudvalget siden finanslovsforslagets første behandling har gennemgået dets enkelte paragraffer, samt at udvalget har haft en række samråd med forskellige ministre, som ligeledes er nævnt. De svarskrivelser, udvalget har modtaget fra ministerierne på spørgsmål fra udvalget, er også optrykt i betænkningen.

I betænkningen er der stillet 4 ændringsforslag. Ændringsforslag nr. 1 går ud på, at de indtægter, som tilflyder institutioner under handelsministeriet, og som før har været opført under finanslovens § 1, ind-

tægtskontoen, nu opføres under handelsministeriet, § 17, så man klarere kan se, hvorledes de forskellige institutioners regnskaber stiller sig.

De 3 andre ændringsforslag går ud på ændringer af kontoopstillingen på finansloven. Jeg kan næsten sige, at der er tale om en ny nomenklatur for finansloven. Det drejer sig om handelsministeriets, forsvarsministeriets og finansministeriets budgetter, og der er på siderne 58-67 i betænkningen givet en forklaring på den ny kontoopstilling. Vi synes i finansudvalget, at det er en forenkling; det er herefter lettere at overse disse paragraffer, og vi kunne ønske, at vi kunne komme lidt hurtigere igennem med en tilsvarende opstilling af de andre paragraffer, så at vi kunne få hele finansloven opstillet efter den ny metode.

Jeg kan på hele udvalgets vegne anbefale de 4 ændringsforslag og skal sluttelig gøre opmærksom på, at som sædvanlig stilles ændringsforslagene i øvrigt til finanslovsforslagets tredje behandling i tinget.

Alfred Jensen: De 4 ændringsforslag, der er stillet til anden behandling, har den kommunistiske gruppe intet at indvende imod. Vi skal erkende, at den ændrede kontoopstilling, der her er anvendt, både betyder en forenkling og gør paragrafferne og dermed også finanslovsforslaget, når nyordningen bliver gennemført for alle paragraffers vedkommende, mere overskueligt, end det før har været.

Vi har altså ikke noget imod disse 4 ændringsforslag, men det er ikke tilfredsstillende for os, at man ikke stiller de øvrige ændringsforslag, som man ved skal stilles, inden finanslovsforslaget gøres færdigt, allerede til anden behandling. Jeg har tidligere gjort opmærksom på det urimelige i, at forretningsordenen indeholder bestemmelser, der tydeligt angiver, at andenbehandlingen er den vigtigste her i tinget, men at en reel anden behandling faktisk ikke foregår, når det drejer sig om den største og mest omfattende lov, vi vedtager, nemlig finansloven. Jeg har henstillet ikke at fare frem efter de retningslinjer, som allerede har været gældende nogle år, nemlig at udskyde alle ændringsforslag til tredje behandling, men i stedet drage omsorg for, at hovedparten af ændringsforslagene blev

[Alfred Jensen.]

stillet til anden behandling, således at man allerede på det tidspunkt kunne få en vis oversigt over, hvorledes finanslovsforslaget ville komme til at se ud i sin endelige skikkelse. Jeg ved ikke, om vi taler for døde øren, eller om man fortsat mener, at det her knæsatte princip er rigtigt. Jeg mener, at såvel tingets medlemmer som offentligheden har krav på, at ændringsforslagene blev stillet på et tidligere tidspunkt. Som det nu er, hvor de først bliver stillet til tredje behandling, er det vanskeligt at overskue deres fulde virkning og dermed også at få et overblik over finanslovsforslagets endelige form og indhold, inden vi skal stemme om det ved tredje behandling.

Jeg ser naturligvis ikke her bort fra den gode skik, som er indledt, efter at vi er gået over til etkammerssystemet, at når det drejer sig om vigtige lovforslag, og når der har været mange ændringsforslag til tredje behandling, sker der en afbrydelse af behandlingen, så medlemmerne og grupperne har tid til at se på lovforslaget med de ændringer, der er sket gennem vedtagelse af ændringsforslag stillet ved tredje behandling; det synes jeg er al ære værd. Men det forekommer mig altså ikke, at vi i tilstrækkelig grad efterlever forfatningen og forretningsordenen på dette område.

Jeg har i øvrigt ikke afgørende bemærkninger til den betænkning, der foreligger her. Jeg har kun én ting, som jeg ønsker at fremhæve, og det er det besynderlige i, at man ikke, når man dog udarbejder ændringsforslag, har taget hensyn til de krav og ønsker, der er blevet fremsat vedrørende soldaterlønningerne. Disse lønninger er fastsat for mange år tilbage, priserne er steget siden da, og lønningerne har ikke den reelle værdi, som de havde, da de blev fastsat.

Hvis jeg ikke husker meget fejl, har man fra alle sider erkendt, at der burde ske en forhøjelse af disse lønninger, ligesom soldaterne burde have en del goder, der tilstås soldater i andre hære, men som danske soldater ikke får. Det forekommer mig altså mærkeligt, at man, når man alligevel kommer med ændringsforslag til § 21, forsvarsministeriet, når man foretager, om jeg så må sige, en ommøblering af selve paragraffen, ikke er nået frem til at foreslå en forhøjelse af soldaterlønningerne; og den om-

stændighed, at folketinget sidste år efter vedtagelsen af finanslovsforslaget gik til en forhøjelse af tjenestemandslønningerne, herunder også officerslønningerne, gør det jo endnu mere påkrævet, at en forhøjelse af soldaterlønningerne finder sted.

Jeg vil altså gerne udtale min utilfredshed med, at man ikke allerede nu har angivet, hvor langt man vil gå med disse lønninger, for det kan jo ikke være muligt, at problemerne ikke er diskuteret, at man ikke faktisk har lagt sig fast på, hvor højt man vil gå.

I øvrigt har vi jo ikke stemt hverken for det militære budget eller for finanslovsforslaget som helhed i flere år. Vi godkender ikke den udenrigspolitik og den militærpolitik, som regeringen fører, og har derfor heller ikke ment det rigtigt at stemme for udgifter på dette betydningsfulde område. Vi har stillet adskillige forslag om ændring af de bestående forhold; jeg har allerede nævnt soldaterlønningerne og visse ydelser til soldaterne; vi har også stillet forslag om nedsættelse af tjenestetiden; vi har endvidere foreslået, at de militære budgetter blev skåret ned med 500 mill. kr. Vi har imidlertid — det vil enhver kunne forstå — af tekniske grunde ikke kunnet udarbejde en sådan nedskæringsplan i form af ændringsforslag til finanslovsforslaget; dertil har vi ikke den fornødne indsigt i driften og ej heller den fornødne sagkundskab til vor rådighed. Men vi har altså ved flere lejligheder foreslået, at man skulle foretage en besparelse her på 500 mill. kr. Vi har endvidere støttet forslag af anden art om at bringe militærudgifterne ned.

Det kan måske synes lidt mærkeligt, at vi taler om militærudgifter i dag, når man i radioen kan høre og i bladene læse om, at regeringens forslag til en ny militærordning kommer i næste uge. Men det er jo nu, vi skal tage stilling til finanslovsforslaget; det er nu, vi skal tage stilling til de enkelte paragraffer; hvis vi ønsker at tilkendegive vor opfattelse med hensyn til de udgiftsbeløb, der er opført på finanslovsforslaget til militære formål, er det nu, det skal ske; det kan ikke nås ved tredje behandling. Derfor skal jeg sige, at vi ønsker at markere vor stilling ved nu at stemme imod § 21 i finanslovsforslaget.

I øvrigt vil vi naturligvis ved tredje behandling vende tilbage til de forskellige para-

[Alfred Jensen.]

graffer med ændringsforslag og de bemærkninger, som ændringsforslagene fra finansudvalget og ministerierne gør nødvendige og rimelige, samt endelig redegøre for vor stilling til afstemningen om det samlede finanslovsforslag.

Finansministeren (Kampmann): Jeg takker finansudvalget, fordi man indstiller ændringsforslagene til vedtagelse. Herved får vi nu begyndt en hensigtsmæssig og ensartet opstilling af finanslovens driftsbudgetter. Det er kun en begyndelse, men vi har nu, da vi har fået begyndt, håb om at komme igennem i løbet af nogle få år med en rationel opstilling, en ny nomenklatur for finansloven, som finansudvalgets ærede ordfører rigtigt sagde.

Det ærede medlem hr. Alfred Jensen kunne ikke stemme for finanslovsforslagets § 21, og det kan jo ikke undre.

Det ærede medlem beklagede sig lidt over behandlingen af lovforslaget. Det tror jeg at udvalgets ærede ordfører vil svare på.

Udvalgets ordfører (Lars P. Jensen): Det ærede medlem hr. Alfred Jensen kritiserede finansudvalget for, at det ikke havde taget stilling til soldaterlønningerne, når man allivel skulle, som det ærede medlem sagde, ommøblere de forskellige konti. Jeg vil gerne generelt sige, at denne ommøblering af kontiene ikke indeholder nogen stillingtagen til de enkelte bevillinger. Det er de samme tal, der bruges i ændringsforslagene som i finanslovsforslaget; de bliver blot stillet op på en anden måde, og det gælder både forsvarsministeriet, finansministeriet og handelsministeriet.

Det ærede medlem beklagede sig over, at de øvrige ændringsforslag først stilles til tredje behandling. Jeg skal ikke personligt tage stilling til det spørgsmål, om dette er korrekt i henhold til grundloven og forretningsordenen, men jeg synes, det er en fordel for det ærede medlem, at vi har det på denne måde. For her til anden behandling får det ærede medlem denne betænkning, ser tallene, og så kommer ændringsforslagene til tredje behandling. Jeg vil i øvrigt gerne gøre det ærede medlem opmærksom på, at de ændringsforslag, som kommer til tredje behandling, står i finansudvalgets

aktstykker, som fremlægges i læseværelset; de er fremkommet samtidig med denne betænkning, således at det ærede medlem har mulighed for at sætte sig ind i de ændringsforslag, der skal forhandles ved finanslovsforslagets tredje behandling.

Alfred Jensen: Jeg kan ikke erkende, at det er en fordel, at man får en betænkning nu, men ikke får mulighed for at tage stilling til de ændringsforslag, der altså først bliver stillet til tredje behandling. Jeg mener tværtimod, at det ville være en fordel, at alle ændringsforslag kom til anden behandling, og det er derfor, jeg det ene år efter det andet har påtalt denne trafik, hvis jeg må kalde den det.

Det er ikke finansudvalget, jeg har kritiseret i anledning af, at soldaterlønningerne ikke er foreslået forhøjet. Denne kritik har jeg — og det vil jeg også tro fremgår af mine udtalelser — ønsket vendt mod regeringen, der dog gennem forsvarsministeren har givet udtryk for, at soldaterlønningerne burde forhøjes. Det er min opfattelse, at når man har denne indstilling til problemet og i ministeriet har omarbejdet en paragrafs forskellige bestemmelser, dens opstilling, som det her er sket, var det også rimeligt, om man havde tilkendegivet, at soldaterne skulle have lønforhøjelse, og det så meget mere som man jo har givet officerer, tjenestemænd og andre lønforhøjelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, §§ 2-16, ændringsforslag nr. 2, § 17, således ændret, §§ 18-20 og ændringsforslag nr. 3 til § 21

vedtoges uden afstemning.

§ 21, således ændret, vedtoges med 89 stemmer mod 4.

Ændringsforslag nr. 4, § 22, således ændret, og §§ 23-31 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i finansudvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1961, fremsættelsen i tidenden sp. 2884).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om pensioner, der er fastsat i henhold til de før 1. april 1958 gældende lønnings- og pensionslove.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2095, fremsættelsen i tidenden sp. 2886).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Holger Eriksen: Da lønningsforslaget var gennemført og dermed også den fremtidige pensionsordning fastlagt, stod tilbage det meget store spørgsmål, hvad man skulle gøre ved de gamle pensionister. Der blev, som oplyst i den højtærede finansministers skriftlige fremsættelse, nedsat et udvalg, der måtte tage i betragtning, at pensionsreglerne var blevet ændret, fordi forskellen mellem lønnen og pensionen i mange tilfælde var blevet for ringe, medens på den anden side de gamle pensionister principielt måtte stille sig på det standpunkt, at der ikke på noget punkt måtte ske nedsættelse af den gældende pension, samtidig med at de måtte kræve anvendt de nye regler i alle de tilfælde, hvor disse gav mere end den gamle ordning. Det ville bl. a. medføre, at man til den hidtidige pension kunne lægge folkepensionens mindstebeløb.

Man kan let se, at der var et dybt svælg mellem disse to standpunkter, men ikke desto mindre lykkedes det, som det fremgår af betænkningen, at bygge bro over dette svælg, selv om denne bro kommer til at

coste samfundet 4 mill. kr. mere årligt end den gamle ordning. Jeg tror, at den løsning, man er nået til, er forsvarlig, thi selv om man principielt ikke fra administrationens side kan anerkende, at den tilståede pension, bortset fra reguleringstillægget, ikke kan ændres, vil det dog i praksis være således, at man meget nødt vil skride til en ændring, heller ikke hvis den foretages etapevis; og skulle man have foretaget en omregning af alle de gamle pensioner efter de nye regler, ville det have givet ikke blot et stort arbejde, men også praktiske vanskeligheder.

Jeg anbefaler de to lovforslag til vedtagelse, men vil dog finde det rimeligt, at lønningsudvalget gennemgår dem.

Heick: Også jeg vil anbefale de to lovforslag til vedtagelse og i første omgang til behandling i lønningsudvalget.

Det ene forslag, forslaget om regulering af de ældre pensioner, angår et meget stort økonomisk område, og jeg mener, det er rigtigt, at det bliver gennemgået endnu en gang i lønningsudvalget, så man kan se, om der skulle være enkelte ting, der er smuttet for os ved arbejdet i den nedsatte kommission eller udvalg, hvad man nu skal kalde det.

Jeg kan også give tilslutning til den omregningsmåde, man fandt frem til. Det har for mig været et meget vanskeligt udvalgsarbejde, for det var et uoverskueligt område for, om jeg så må sige, almindelige folk at sætte sig ind i, og jeg synes, det var en god indskydelse, man fik, da man gik over til bruttopensionsprincippet og tog udbetalingen i marts 1959 som grundlag.

Jeg tror, det er gået andre medlemmer af kommissionen, som det er gået mig, at man gang efter gang har måttet bede lønningskontorets funktionærer om at være behjælpelige for at forstå de indviklede problemer, og jeg vil herfra i første række sige udvalgte formand, departementschef Ulrik Andersen, tak for den beredvillighed, han altid har vist, når vi har stillet spørgsmål,